

LIETUVOS AGRARINIŲ IR MIŠKŲ MOKSLŲ CENTRO INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS VALDYMO NUOSTATAI

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro (toliau Centro) intelektinės nuosavybės valdymo nuostatai (toliau – Nuostatai) reglamentuoja Centre sukurtos intelektinės nuosavybės valdymo proceso tvarką ir sąlygas. Nuostatai parengti vadovaujantis Centro įstatais, Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu, Lietuvos Respublikos patentų įstatymu, Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymu, Lietuvos Respublikos augalų veislių apsaugos įstatymu, Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymu, Lietuvos Respublikos dizaino įstatymu ir kitais teisės aktais.

2. Nuostatuose vartojamos sąvokos:

Augalo veislė – augalų grupė, priklausanti pačiam žemiausiam žinomam botaniniam taksonui, kuri turi šiam genotipui ar genotipų kombinacijai būdingas savybes, išsiskiria iš bet kurios kitos šių augalų grupės bent vienu būdingu požymiu ir dėl gebėjimo nekintamai daugintis išlaikant visus tos veislės augalams būdingus požymius laikoma atskiru vienetu. Augalų veislė registruojama pagal Lietuvos Respublikos ir/arba Europos Sąjungos augalų veislių teisinio registravimo reikalavimus bei nuostatus.

Augalų klonas – augalo vegetatyviniai palikuonys, kurie atitinka augalų veislei keliamus reikalavimus.

Augalų veislė registruojama pagal Lietuvos Respublikos ir/arba Europos Sąjungos augalų veislių teisinio registravimo reikalavimus ir nuostatus.

Autorius (kūrėjas) – asmuo, sukūręs intelektinės nuosavybės objektą.

Autorių teisių objektai – originalūs mokslo, augalų ir mikroorganizmų selekcijos, literatūros ir meno kūriniai, apibrėžti Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatyme, Lietuvos Respublikos augalų veislių apsaugos įstatyme ir kituose su intelektine nuosavybe susijusiuose įstatymuose.

Darbuotojai – asmenys, dirbantys Centre pagal su jais sudarytas darbo sutartis. Šią sąvoką atitinka doktorantai, podoktorantūros studentai, magistrantai, bakalaurai ir kiti asmenys, studijuojantys, atliekantys tyrimus ar kitaip dirbantys Centre.

Dizainas – viso gaminio ar jo dalies vaizdas, sudarytas iš formų, linijų, kontūrų, spalvų, tekstūros ir (arba) medžiagos.

Doktorantai – asmenys, studijuojantys Centre doktorantūroje pagal su jais sudarytas studijų sutartis.

Duomenų bazė – susistemintas ar metodiškai sutvarkytas kūrinių, duomenų arba kitokios medžiagos rinkinys, kuriuo galima individualiai naudotis elektroniniu ar kitu būdu, išskyrus kompiuterių programas, naudojamas tokių duomenų bazėms kurti ar valdyti.

Geroji patirtis – tai įvairaus pobūdžio žinių visuma, susijusi su jų turėtojo patirtimi ir kompetencija. Geroji patirtis nepatenka į pramoninės nuosavybės sąvoką ir nėra registruojama. Šios žinios gali būti licencijuojamos.

Gretutinių teisių objektas – tiesioginis ar į garso arba audiovizualinę laikmeną įrašytas kūrinio atlikimas, fonograma, audiovizualinio kūrinio (filmo) pirmasis įrašas, transliuojančiosios organizacijos – radijo ir (ar) televizijos – transliacija.

Intelektinė nuosavybė – teisės į intelektualinės veiklos rezultatus: mokslo, literatūros, meno ir kitus autorinius kūrinius (patentus, išradimus, augalų veisles ir klonus, mikroorganizmų padermes, prekės ženklus, dizainą, technologijas bei jų elementus, technologinės rekomendacijos ir t. t.), taip pat kompiuterių programas, duomenų bazes, gerosios patirties pavyzdžius (*know-how*), komercines paslaptis ir kt. (toliau – intelektualinės nuosavybės objektai).

Intelektinės nuosavybės objektai – tai išradimai, registruotos ir teisiškai saugomos augalų veislės, klonai ir mikroorganizmų padermės, tyrimų metodikos bei metodai, moksliniai straipsniai ir rekomendacijos, dizainas, prekių bei paslaugų ženklai, juridinių asmenų pavadinimai. Teisės į intelektualinės nuosavybės objektus yra registruojamos ir patvirtinamos patentu, autoriniu liudijimu arba kitais dokumentais.

Išradimas – tai techninės kūrybos rezultatas: objektas, procesas arba būdas, kuris iki tol nebuvo žinomas.

Komercinė paslaptis – tai įvairaus pobūdžio potencialiai komerciškai naudinga viešai nežinoma informacija, kurios turėtojas užtikrina jos konfidencialumą. Išradimas, kurio netikslinga patentuoti, gali būti saugomas komercinės paslapties pavidalu.

Kompiuterių programa – žodžiais, kodais, schemomis ar kitu pavidalu pateikiamų instrukcijų, kurios sudaro galimybę kompiuteriui atlikti tam tikrą užduotį ar pasiekti tam tikrą rezultatą, visuma, kai tos instrukcijos pateikiamos tokiomis priemonėmis, kurias kompiuteris gali perskaityti.

Licencija – autorių teisių, gretutinių teisių, patentų, augalų veislių ir klonų, mikroorganizmų padermių teisių, gerosios patirties ar kitos intelektualinės nuosavybės teisių subjekto (licenzijaro) leidimas, suteikiantis intelektualinės nuosavybės teisių objekto naudotojui (licenciatui) teisę naudoti kūrinio, gretutinių teisių objektų originalą arba jo kopijas (licencijos dalyką) nurodytoje teritorijoje tokiu būdu ir tokiomis sąlygomis, kaip numatyta licencinėje sutartyje. **Išimtinė licencija** – tokia licencija, pagal kurią licenciaras, suteikęs licenciatui teisę naudoti licencijos dalyką, netenka teisės suteikti tokias pat licencijas

kitiems asmenims ir neturi teisės pats naudoti licencijos dalyką licenciatui perduotų teisių dalyje. **Neišimtinė licencija** licenciaras suteikia licenciatui teisę naudoti licencijos dalyką pasilikdamas teisę suteikti tokią teisę kitiems asmenims ir pats naudoti licencijos dalyką.

Licencinė sutartis – autorių teisių, gretutinių teisių, patentų ir augalų veislių bei klonų ir mikroorganizmų padermių teisių, gerosios patirties ar kitos intelektinės nuosavybės teisių subjekto raštiškas susitarimas su fiziniu arba juridiniu asmeniu, suteikiantis šiam asmeniui teisę naudoti licencijos objektą nurodytoje teritorijoje sutartomis sąlygomis.

Licencinis užmokestis – pagal licencinę sutartį mokamas užmokestis.

Podoktorantūros studentai – asmenys, studijuojantys Centre podoktorantūros studijų programas pagal su jais sudarytas sutartis.

Selekcininkas: a) vienas ar keli fiziniai asmenys, sukūrę arba atradę ir išskyrę augalo naują veislę ar kloną arba mikroorganizmo padermę; b) juridinis asmuo, kurio vienas ar keli darbuotojai pagal darbo sutartį arba atlikdami tarnybinę užduotį sukūrė arba atrado ir išskyrė augalo naują veislę ar kloną arba mikroorganizmo padermę; c) teisių perėmėjas, įgijęs turtines teises į augalo veislę ar kloną arba mikroorganizmo padermę iš a ir b punktuose nurodytų asmenų.

Materialioji nuosavybė – su intelektinės nuosavybės objektais susijusi materialioji nuosavybė (brėžiniai, maketai, prototipai, cheminės ar biologinės medžiagos, augalų ir mikroorganizmų selekcinė bei dauginamoji medžiaga ir kt.).

Mikroorganizmo padermė – mikroorganizmų tos pačios rūšies skirtingų individų palikuonys, kuriomis nors ypatybėmis besiskiriantys nuo tos pačios rūšies kitų individų.

Patentas – išradimų apsaugos forma. Patentą išduoda nacionalinės arba tarptautinės patentų tarnybos.

Prekių ženklas – bet koks žymuo, kurio paskirtis – atskirti vieno asmens prekes arba paslaugas nuo kito asmens prekių arba paslaugų ir kurį galima pavaizduoti grafiškai.

II SKYRIUS

INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS PRIKLAUSOMYBĖ

3. Turtinės teisės į darbuotojų sukurtus nuosavybės teisių objektus, augalų veisles bei klonus ir mikroorganizmų padermes, gerąją patirtį ir su tuo susijusią materialiąją nuosavybę priklauso Centrai, jei jie sukurti:

3.1. vykdant tarnybines pareigas ar darbo funkcijas, numatytas darbo sutartyse, pareiginiuose nuostatuose, pareigybių aprašymuose ar kituose Centro vidaus dokumentuose,

3.2. pasinaudojus Centro finansiniais resursais, įranga ar kitomis vertybėmis, jei nėra nustatyta kitaip atskira sutartimi. Jeigu tokios sutarties nėra, šiame punkte aprašytais atvejais darbuotojas gali

pretenduoti į turtinės teisės dalį atsižvelgiant į Centro vertybinį indėlį gaunant rezultatą. Tuo atveju, jeigu darbuotojas ar kitas juridinis asmuo intelektinei nuosavybei sukurti nuomoja Centro įrangą, kitas materialines vertybes arba naudojami paslaugomis, jei nuomos ar paslaugų sutartyse nenumatyta kitaip, nuosavybės teisės priklauso darbuotojui arba kitam juridiniam asmeniui.

4. Jeigu Centro darbuotojai kartu su kitais fiziniiais arba juridiniais asmenimis vykdo tyrimus, eksperimentinės plėtros ar kitus darbus, kurių rezultatas – sukurti intelektinės nuosavybės objektai, prieš darbų vykdymą tarp Centro ir kitų fizinių arba juridinių asmenų pasirašoma jungtinės veiklos sutartis dėl autorystės ir intelektinės nuosavybės pasidalijimo. Studentams, prisidedantiems prie tyrimų praktikų arba trumpalaikių stažuočių metu, autorystė neskiriama.

III SKYRIUS

AUTORIŲ IR GRETUTINĖS TEISĖS

5. Intelektinės nuosavybės, sukurtos atliekant tarnybines pareigas, autorius (kūrėjas) yra fizinis asmuo arba fizinių asmenų grupė, sukūrė intelektinės nuosavybės objektą.

6. Darbuotojo sukurti intelektinės nuosavybės produktai privalo turėti nuorodą, kur jie buvo sukurti. Jei nuoroje nėra Centro, šis kūrinys neapskaitomas kaip institucijos ir joje dirbančio autoriaus mokslinės veiklos produkcija sumuojant metinius rezultatus, atestuojant darbuotoją ir pan.

7. Tuo atveju, jeigu darbuotojas pakeičia darbovietę ir skelbia publikacijas naudodamas duomenis, gautus dirbant Centre, jis privalo straipsnyje nurodyti Centro pavadinimą.

8. Doktorantams priklauso autorių teisės į jų disertacijas, referatus, kartu su bendraautoriais (jei tokių yra) – į mokslinius straipsnius, konferencijų tezes ir kitus intelektinės nuosavybės objektus. Bendraautorystė skelbiant publikacijas ir registruojant intelektinės nuosavybės objektus, jeigu jie susiję su tyrimais pagal doktorantūros programą, apibrėžiama trišalėje doktorantūros studijų sutartyje, kuri pasirašoma Centro direktoriaus, mokslinio doktoranto vadovo ir doktoranto.

9. Kai kūrinį bendru kūrybiniu darbu sukuria du arba daugiau darbuotojų, jie laikomi bendraautoriais. Kiekvienas bendraautoris turi teisę savo nuožiūra panaudoti savo sukurtą bendro kūrinio dalį, turinčią savarankišką reikšmę, jeigu kitaip nenustatyta bendraautorių sudarytoje sutartyje. Bendrai sukurtas kūrinio dalis laikoma turinčia savarankišką reikšmę, jeigu ji gali būti panaudota atskirai nuo kitų to kūrinio dalių.

10. Jeigu intelektinę nuosavybę sukūrė keli fiziniai arba keli juridiniai asmenys, pasirašomas susitarimas, nurodant kiekvieno jų autorystės ir nuosavybės dalį.

IV SKYRIUS

TEISIŲ GYNIMAS

11. Centras intelektinės nuosavybės disponavimo laikotarpiu įstatymų nustatyta tvarka gina jam priklausančias intelektinės nuosavybės objektų turtines teises. Autorius yra atsakingas už intelektinės nuosavybės objekto originalumą. Išaiškėjus plagijavimo, trečiųjų šalių interesų pažeidimo atvejams, autoriui Centre nustatyta tvarka gali būti taikoma drausminė atsakomybė, o jei Centras patiria materialinę žalą, pažeidėjas privalo ją atlyginti.

12. Jei Centras yra atsakęs turtinių teisių į intelektines nuosavybės objektus ir jas perleidęs autoriui, tuomet autorius yra atsakingas už tų teisių apsaugą ir gynimą.

V SKYRIUS

KONFIDENCIALI INFORMACIJA

13. Konfidencialia informacija laikoma: mokslinių tyrimų informacija iki publikavimo (tyrimo duomenys, koncepcinės nuostatos, diagramos, schemos, tarpiniai rezultatai, apibendrinimai, kompiuterių programos, prototipų brėžiniai ir kt.); išradimo atskleidimo aprašai; užsakomųjų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros sutartys, derybų protokolai, ketinimų protokolai, techninės užduotys, sąmatos, ataskaitos, jei tai numatyta sutartyse; projektų paraiškos; patentų, pramoninio dizaino paraiškos iki publikavimo; licencinės sutartys.

14. Darbuotojai neturi teisės be Centro raštiško sutikimo atskleisti arba perduoti tretiesiems asmenims konfidencialios informacijos, išskyrus šiuos atvejus:

14.1. kai mokslinis tyrimas vykdomas įgyvendinant tarptautines ir nacionalines programas, fondų finansuojamus projektus, kuriuose nustatyti mokslinių tyrimų rezultatų viešinimo reikalavimai;

14.2. kai mokslinis tyrimas vykdomas pagal šalies arba užsienio ūkio subjektų finansuojamų užsakomųjų mokslinio tyrimo darbų ar paslaugų sutartis. Šiuo atveju konfidenciali informacija gali būti atskleista tik mokslinio tyrimo darbų ar paslaugų užsakovui sutartyje nustatyta tvarka;

15. Kiekvienas darbuotojas, prieš pradėdamas disponuoti konfidencialia informacija, turi būti instrukuotas padalinio arba projekto vadovo. Kai tyrėjas nusprendžia publikuoti ar naudoti konferencijų pranešimuose konfidencialią informaciją, prieš publikuodamas privalo suderinti su projekto (padalinio) vadovu, kokios apimties duomenis leidžiama publikuoti.

16. Prieš pradėdant bendravimą su trečiosiomis šalimis, su padalinio vadovu turi būti aptariami informacijos konfidencialumo klausimai ir, esant būtinumui, pasirašoma suderinta konfidencialumo sutartis.

17. Už konfidencialumo įsipareigojimų laikymąsi pagal sutartis atsako už šių sutarčių vykdymą paskirti atsakingi asmenys.

VI SKYRIUS

INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS VALDYMAS

18. Intelektinės nuosavybės valdymą koordinuoja ir administruoja Centro administracija, Centro direktoriaus patvirtinta Intelektinės nuosavybės apsaugos komisija ir intelektinės apsaugos valdymo specialistas (atsakingas asmuo), veikiantis pagal Centro direktoriaus patvirtintus pareiginius nuostatus.

Intelektinės nuosavybės patentavimo bei kitus aktualius klausimus sprendžia Intelektinės nuosavybės apsaugos komisija pagal savo veiklos nuostatus. Į Komisijos posėdžius, gali būti kviečiami mokslo bei verslo ekspertai.

19. Intelektinės nuosavybės valdymo specialistas yra atsakingas už intelektinės nuosavybės teisių objektų patentavimą, licencijavimą ir apsaugą, komercinių paslapčių saugojimą, mokslo rezultatų komercinimą ir mokslo bei verslo bendradarbiavimo skatinimą.

20. Už augalų veislių registravimo paraiškų parengimą ir su tuo susijusius veiksmus, selekcijos dokumentacijos vedimą, veislių autorystės nustatymą bei veislių platinimą atsakingas selekciją vykdančio padalinio vadovas.

VII SKYRIUS

INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS ATSKLEIDIMAS

21. Darbuotojas, sukūręs intelektinės nuosavybės objektą, į kurį turtinės teisės priklauso Centrai, turi apie tai raštu pranešti Centro administracijai, kuri šią informaciją perduoda Centre sudarytai Intelektinės nuosavybės apsaugos komisijai ir Intelektinės nuosavybės valdymo specialistui.

22. Darbuotojas turi užtikrinti, kad Centre nustatyta tvarka būtų saugoma intelektinės nuosavybės išeitinė medžiaga – tyrimų duomenys, laboratoriniai įrašai ir kt., pagal kuriuos būtų galima nustatyti intelektinės nuosavybės objekto sukūrimo aplinkybes.

23. Struktūrinio padalinio vadovas privalo užtikrinti, kad laiku būtų pateikiama intelektinės nuosavybės kūrimo dokumentacija.

24. Informacijai apie intelektinės nuosavybės išeitinę medžiagą taikomi konfidencialumo reikalavimai. Tuo atveju, jeigu tyrimų rezultatai turi patentinę vertę ir gali būti patentuojami, darbuotojas jų publikavimą turi derinti su Intelektinės nuosavybės apsaugos komisija.

VIII SKYRIUS

INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS REGISTRAVIMAS

25. Patentinės augalų veislių ir klonų, mikroorganizmų padermių apsaugos Centras siekia tik komerciškai perspektyviems intelektinės nuosavybės produktams. Mokslinės informacijos publikavimas gali sutrukdyti patentavimo procesui, todėl svarbu, kad patentinė paraiška būtų paduodama prieš išsiunčiant publikaciją į viešąją erdvę.

26. Darbuotojas, gavęs Intelektinės nuosavybės apsaugos komisijos sprendimą intelektinę nuosavybę patentuoti ir registruoti Centro vardu, privalo Intelektinės nuosavybės valdymo specialistui pateikti visą šiam procesui būtiną informaciją.

27. Patentines paraiškas rengti ir joms atstovauti gali patentiniai patikėtiniai. Intelektinės nuosavybės apsaugos procesą administruoja Intelektinės nuosavybės valdymo specialistas. Jis koordinuoja patentinių patikėtinių paslaugų pirkimo procesą, komunikaciją su patentiniais patikėtiniais, paraiškų rengimą bei pateikimą ir savalaikį patentų palaikymo mokesčių mokėjimą.

28. Jei nuosavybės objekto teisės priklauso Centrai, valstybinius mokesčius už patentų paraiškos parengimą, padavimą, registraciją, patento arba liudijimo išdavimą ir palaikymo mokestį už trečiuosius patento ar registracijos liudijimo galiojimo metus įsipareigoja mokėti Centras. Valstybinį mokestį už ketvirtuosius ir vėlesnius patento galiojimo metus Centras moka tik intelektinės nuosavybės objekto konkretaus komercinio panaudojimo atvejais. Pramoninės nuosavybės objektų registravimo dokumentai (patentai, prekių ženklų, pramonės dizaino liudijimai, augalų veislių ir klonų, mikroorganizmų padermių ir pan.), licencijavimo (įskaitant gerosios patirties) arba pardavimo sutartis registruojamos ir saugomos Centre nustatyta tvarka.

29. Kai padaromas išradimas, sukuriama augalų veislė arba klonas, mikroorganizmo padermė, dizainas ar kitoks panašus intelektinės veiklos rezultatas ir prie sukūrimo prisideda daugiau nei viena institucija, atsižvelgiant į 9 punkto nuostatas, bendraautorai gali prašyti savo intelektinės nuosavybės dalį registruoti atskirai.

30. Autorių teisių objektai, kurių teisės priklauso Centrai, registruojami ir kūrinių originalai saugomi tuose padaliniuose, kur buvo sukurti. Pasibaigus Centro teisių į autorių teisių objektus galiojimui, kūriniai perduodami autoriams.

31. Intelektinės nuosavybės objektai buhalterinėje apskaitoje kaip nematerialus turtas registruojami remiantis 13-uoju viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartu „Nematerialusis turtas“, patvirtintu Lietuvos Respublikos finansų ministro 2009 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 1K-495. Intelektinės nuosavybės kaip nematerialaus turto ir su juo susijusios materialiosios nuosavybės vertė nustatoma Centre nustatyta tvarka.

IX SKYRIUS

FINANSINĖS NAUDOS PASIDALIJIMO PRINCIPAI

32. Centras, įgijęs intelektinės nuosavybės objekto turtines teises, gali mokėti autoriams vienkartinį arba kasmetinį autorinį / komercinės naudos atlyginimą. Autorinio / komercinės naudos atlyginimo dydis priklauso nuo konkretaus objekto ekonominės vertės ir kitos naudos, kurią Centras gauna jį panaudojęs.

33. Atlyginimas už intelektualinės nuosavybės objektų gaunamą ekonominę naudą nemokamas, jei jos kūrimas įeina į darbuotojo darbo funkcijas ir už tai jam buvo arba yra mokamas sutartas atlyginimas arba atlyginimo priedai.

X SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

34. Nuostatai gali būti keičiami, papildomi arba panaikinami Centro Mokslo tarybos nutarimu.

35. Kurdami intelektualinę nuosavybę Centro darbuotojai privalo vadovautis viešųjų ir privačių interesų derinimo principais. Centro darbuotojai ir doktorantai, pažeidę Nuostatus, atsako Centro vidaus dokumentuose ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka.

LAMMC Mokslo tarybos pirmininkas

Virginijus Feiza